

Xarxa de les autoritats europees per a la integritat i la protecció de les persones alertadores (Network of European Integrity and Whistleblowing Authorities (NEIWA))

Declaració de Brussel·les- 14 de desembre 2020

Amb posterioritat a les reunions de la Haia (Maig 2019) i de París (Desembre 2019) i a la reunió virtual de Roma (Juny 2020);

Els següents membres de la NEIWA s'han reunit virtualment el 3 i el 4 de desembre de 2020 a Brussel·les:

- **Bèlgica:** Federal Ombudsman (Defensor del Poble Federal)
Vlaamse Ombudsman (Defensor del Poble de Flandes)
- **Croàcia:** Ombudswoman (Defensora del Poble)
- **República Txeca:** Ministry of Justice (Ministeri de Justícia)
- **Estònia:** Ministry of Justice (Ministeri de Justícia)
- **Finlàndia:** Ministry of Justice (Ministeri de Justícia)
- **França:** Défenseur des Droits (Defensor del Poble)
- **Grècia:** National Transparency Authority (Autoritat Nacional de Transparència)
- **Hongria:** Commissioner for Fundamental Rights (Comissionat per als drets fonamentals)
- **Irlanda:** Garda Ombudsman (Defensor de la Garda-Cos policial)
- **Itàlia:** Autorità Nazionale Anticorruzione (Autoritat Nacional Anticorrupció)
- **Letònia:** State Chancellery (Cancilleria de l'Estat)
- **Lituània:** General Prosecutor's Office (Fiscalia General)
- **Països Baixos:** Huis voor Klokkenluiders (Autoritat de protecció dels alertadors)
- **Portugal:** Portuguese Ombudsman's Office (Defensor del Poble portuguès)
Fiscalia General
- **Romania:** Ministry of Justice (Ministeri de Justícia)
- **Espanya:** Agencia Valenciana Antifrau
Oficina Antifrau de Catalunya

Recordant que la NEIWA, representada actualment per 21 estats membres va ser creada al maig de 2019 per tal d'oferir una plataforma per a la cooperació i per a l'intercanvi de coneixements i experiències en l'àmbit de la integritat i de l'alerta. *Destacant* que la NEIWA centra els seus esforços en la transposició de la Directiva (UE) 2019/1937 del Parlament europeu i del Consell de 23 d'octubre de 2019 sobre la protecció de persones que informin sobre infraccions del Dret de la Unió Europea (en endavant, la Directiva) i que té la voluntat de reforçar el nivell de protecció de les persones alertadores a la Unió Europea (UE).

Recordant les recomanacions prèvies de la NEIWA a la Declaració de París del 2 de desembre de 2019 i a la Declaració de Roma del 26 de juny de 2020.

Recordant que els estats membres de la UE han de transposar la Directiva al dret nacional abans del 17 de desembre de 2021, un any comptador des de la data d'avui.

Ressaltant que els membres de la NEIWA consideren que els esforços de transposició varien considerablement entre els diversos estats membres de la UE. Mentre alguns estats membres de la UE estan en un procés molt avançat en aquest procés, d'altres es troben actualment en un estadi preliminar en el procés de transposició. Aquesta situació requereix d'una actuació urgent per tal de garantir l'aplicació efectiva d'estàndards europeus per a la protecció de les persones alertadores.

Recordant que la Directiva requereix que els estats membres garanteixin que les denúncies rebin un seguiment adient per part d'una o més autoritats competents, d'acord amb la definició que reben a l'article 1.14 de la Directiva, fet que implica per determinats estats membres reafirmar el rol actual d'algunes autoritats ja existents mentre que per d'altres implica establir-ne de noves.

Ressaltant que la Directiva requereix que els estats membres han d'establir sancions efectives, proporcionades i dissuasives aplicables tant a les persones físiques com a les persones jurídiques que (intentin) impedir la denúncia, o prenguin represàlies front la persona alertadora, promoguin procediments abusius contra la persona alertadora o incompleixin el deure de mantenir la confidencialitat de la seva identitat.

Recordant que la Directiva requereix l'establiment de mesures obligatòries en relació amb la informació comprensiva i independent i assessorament en la protecció front represàlies i els drets de les persones alertadores. Ultra això, la Directiva estableix mesures de suport per a les persones alertadores quan denunciïn, incloent-hi l'accés a assistència efectiva i assistència jurídica. La Directiva també promou que els estats adoptin mesures d'assistència financera i altres mesures de suport, com el suport psicològic.

Nosaltres, els membres de la NEIWA, en el marc de la voluntat de compartir millors pràctiques, recomanem als governs, les administracions i altres interlocutors involucrats en la implementació de la Directiva el següent:

1. Que s'iniciï o s'acceleri urgentment el procés de transposició per tal de complir la data límit de transposició el 17 de desembre de 2021.
2. Que s'ampliï l'àmbit material d'aplicació de la Directiva a altres àrees i polítiques en el marc del dret nacional d'acord amb l'article 2.2 de la Directiva, on hi hagi un risc que la infracció d'aquestes normes pugui causar un greu dany a l'interès públic i al benestar de la societat i, en la mesura del possible, que s'harmonitzi el marc normatiu nacional existent.
3. Que s'aprofiti l'oportunitat per a construir un sistema nacional integrat de denúncia en el qual els canals interns i externs de denúncia de les autoritats competents, tot i operar de manera autònoma d'acord amb les seves respectives competències territorials o materials, es coordinin entre ells per tal d'assegurar un mecanisme efectiu i coherent de les alertes.
4. Que s'asseguri que cadascun dels canals externs designats comptin amb les garanties suficients d'independència organitzativa i d'autonomia financera del govern, així com que comptin amb els suficients recursos i tinguin la capacitat per a complir amb les seves missions.
5. Que s'estableixi que les persones alertadores puguin en qualsevol cas instar a una autoritat que sigui competent a actuar com a última instància o últim recurs quan no hi hagi cap altra autoritat designada que sigui competent o quan aquesta autoritat no hagi fet un seguiment adient de l'alerta.
6. Que s'asseguri que la persona alertadora es beneficiï com a mínim d'una assistència jurídica, psicològica i financera efectiva quan alerti, amb independència de la seva situació personal o financera. Això podria delegar-se a una organització governamental o no governamental o a d'altres associacions professionals amb el finançament, expertesa i independència necessàries.
7. Que s'estableixin sancions per a les persones físiques o jurídiques que actuïn de manera que no promoguin l'alerta, o per la represàlia o quan minvin la protecció de les persones alertadores. Fent això, els estats membres haurien de considerar un ampli ventall de sancions (administratives, civils o penals) que podrien ser emprades de manera combinada per tal de garantir que siguin efectives i dissuasives. Els estats membres seran responsables d'assegurar que qualsevol tipus d'actuació sancionadora no recaigui únicament en la persona alertadora actuant de manera individual, atès que es tracta d'una responsabilitat de la societat.
8. Que quan s'estableixin sancions per informar de manera conscient informació falsa, s'ha d'assegurar que les sancions siguin aplicables només quan la persona va actuar de manera intencionada i no ha de dissuadir a altres d'alertar.